

TERUGBLIK OP 2017: HET JAAR VAN DE BOTANISCHE TUINEN

2017 was het jaar van de botanische tuinen en voor onze tuin een lustrumjaar. We vierden het 30-jarig bestaan. In samenwerking met de 25 andere NVBT - tuinen hadden we dit seizoen een bijzonder en prachtig publieksprogramma. Met de tentoonstelling van de kroonjuwelen, de Hortus App, het project 'de tuin als lab' en het zaden symposium is de tuin als levende verzameling van bomen en planten geweldig in de schijnwerper gezet. De meeste mensen bezoeken de tuin om ervan te genieten. Onze functie van verzamelaar, hoeder van de biodiversiteit en de educatieve opdracht komt meestal niet direct in beeld. De bijzondere activiteiten op dat gebied geven een extra dimensie aan dit lustrumjaar. Overigens draagt ook de introductie van het beeldmerk 'botanic guardians' daar zeer aan bij. Deze oersterke verbeelding van de functie van botanische tuinen is sinds dit voorjaar te vinden op alle pr-uitingen en verbindt de 25 NVBT-tuinen als hoeders van de biodiversiteit.

Focus op collectie

Onder grote belangstelling van publiek en vrijwilligers opende op 29 april onze burgemeester mevrouw Jobke Vonk-Vederer de tentoonstelling Kroonjuwelen. Met deze tentoonstelling zijn de vijftientig mooiste en meest bijzondere bomen uit onze collectie een seizoen lang bij onze bezoekers over het voetlicht gebracht. Bij die gelegenheid is ook de Hortus Chat App gelanceerd. Die laat de bezoeker op een andere, meer indringende manier kijken naar deze juwelen en biedt tevens de achtergrondinformatie bij deze bomen, zoals die ook is te vinden in Cordia, het digitale platform waarin vanaf nu de collecties van de NBVT-tuinen voor het publiek worden ontsloten [www.botanischetuinen.nl]. Bij de opening kreeg de burgemeester een eerste exemplaar van het boek 'Botanische tuinen in Nederland' overhandigd. Een heel fraai boek waarin alle botanische tuinen in kort bestek in woord en beeld terug te vinden zijn. Vanwege het dertig jaar bestaan kregen alle vrijwilligers van de tuin dit boek cadeau.

Het project 'tuin als lab' bood de gelegenheid om op een bijzondere manier vorm te geven aan onze educatieve opdracht. We boden de leerlingen van alle basisscholen en leerjaar twee van het voortgezet onderwijs de mogelijkheid om groepsgewijs kennis te maken met de slimheid van planten. Met vier proefjes binnen de thema's 'zaden' en 'planteigenschappen' konden leerlingen op een actieve, onderzoekende manier zelf aan de slag. Helaas bleef de belangstelling voor het project beperkt tot twee groepen leerlingen van het Prinsentuincollege. Overigens zijn er door de gezamenlijke tuinen een tiental proefjes ontwikkeld die door kinderen thuis te doen zijn. Ze zijn te vinden op www.botanischetuinen.nl.

De tuin op de schop

Afgaande op de reacties is schijnbaar ongemerkt de Prunuslaan gerooid. Wellicht is het door de extra ruimte en licht die dat bracht in het Amerikaanse deel het maar weinig mensen is opgevallen dat de Prunussen verdwenen zijn. Samen met collectiebeheer is een plan gemaakt voor herplanting van enkele voor de collectie interessante soorten.

Afgelopen winter is het Europese deel goed onderhanden genomen. Er zijn banken geplaatst en bollen gepoot om het gebied extra aantrekkelijk te maken. Met succes, zo blijkt, veel bezoekers zie je nu ook in dit gebied wandelen. Het plan is opgevat om het gebied verder te laten verschralen.

In de vijver hebben we te maken met een overdaad aan waterplanten voor de graskarpers, waarvan er een aantal om onduidelijke redenen zijn dood gegaan. Omdat zij de welig groeiende vegetatie niet opgevreten krijgen, kost het veel werk om die handmatig uit de vijver te vissen. Het onderhouden van de boomspiegels is ook een gigantisch grote klus, waar veel aandacht aan is besteed. Het komt de groei van de bomen ten goede, is handig voor het maaien en het ziet er ook nog eens mooi verzorgd uit.

Het wilde deel van de Bansloot is begin dit jaar flink aangepakt. Om al te veel schade aan deze biotoop te voorkomen is de gigantische overdaad aan beukenblad met inzet van menskracht en harken uit de sloot gehaald. Aan de westkant van de stenen brug is de sloot verder uitgegraven tot bijna achter het gezichtsveld.

Van ons kroonjuweel de treurbeuk is een enorme tak bijna afgescheurd. De tak rust voor een deel op de grond en hangt nog voor een kwart aan de stam. Aan de bladeren te zien is de sapstroom nog voldoende intact. We blijven het proces volgen. Misschien dat de tak nog gaat wortelen.

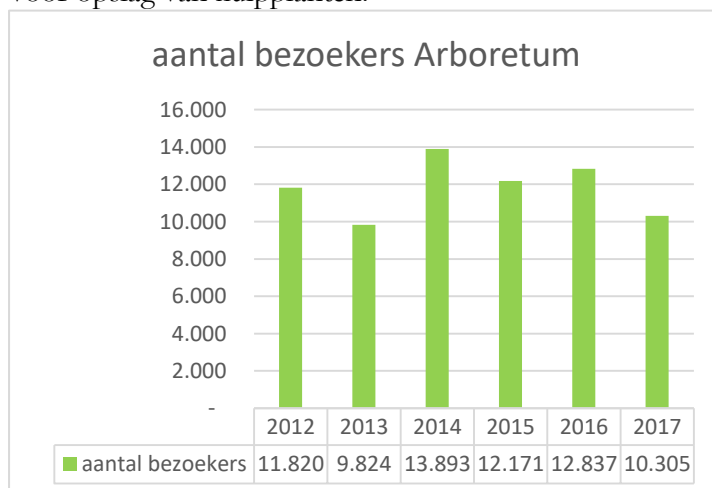
Achter de grot blijken twee Essen en vijf Eiken flink aangetast door de honingzwam en Phytophthora. De kans dat ze vanzelf omgaan is zeer groot. Het bestuur heeft daarop besloten dat ze deze winter moeten worden gerooid. Jammer, want ze zijn wel erg beeldbepalend voor in de tuin. Er wordt natuurlijk weer ingeplant maar de grond moet toch een jaartje rusten.

Al met al is er in de tuin weer heel veel onderhoudswerk verzet. Gelukkig is er incidenteel, zoals bij gelegenheid van de NLdoet-dag altijd weer wel een club mensen die een handje toesteeekt. Dit jaar hielpen de Lions bij de verfbeurt voor de oude loods en waren de mensen van de gemeente Halderberge weer actief met het zomer-klaar maken van de tuin. Wij waren er erg blij mee.

30 jaar jong

Bezoekers. In dit lustrumjaar trok de tuin beduidend minder bezoekers dan voorgaande jaren. Het bezoekersaantal bleef steken op 10.305, terwijl in 2016 nog bijna 13.000 mensen de tuin bezochten. Vooral in de maand mei, bleef het bezoekersaantal om onduidelijke redenen sterk achter ten opzichte van wat we gewend zijn. We telden zo'n 1.000 minder mensen. In september boekten we zelfs het laagste bezoekersaantal in de laatste vijf jaren. De werkzaamheden aan de doorgaande route zijn hier zeker debet aan.

Financieel. Financieel is de stichting gezond, zoals de jaarstukken in de vorige editie van de Aesculus laten zien. De stichting kan nu rekenen op 871 begunstigers en 40 sponsors. Bij een gezonde jaarexploitatie zijn we in staat om de middelen te reserveren voor het noodzakelijke lange termijn onderhouds- en (her-)investeringsplan. Zo is bijvoorbeeld dit jaar de oude loods gerenoveerd zodat deze voortaan kan worden ingezet bij evenementen en in de winter kan dienen voor opslag van kuipplanten.

Vrijwilligers. Medio dit jaar konden we een beroep doen op een 85 vrijwilligers die met meer of minder tijdsbesteding actief zijn bij: de redactie en vormgeving van de Aesculus, de Stuifmail, de bloemengroep, de diverse evenementen, collectie en educatie, of werkzaam zijn als rondleider, baliemedewerker, tuinmedewerker, adviseur, bestuurslid. Ook na 30 jaar is er nog veel ambitie en gevoel voor de tuin. Wel is de gemiddelde leeftijd weer iets opgelopen. En helaas, met

het overlijden van Jan Gelens (dec. '16) is ons ook dit jaar weer een geweldige kracht voor collectie en tuin ontvallen.

Omgeving. In augustus is het besluit gevallen over de eindfase van het plan Tivoli en omgeving. In 2021 moeten de plannen voltooid zijn en zal het gehele religieuze erfgoed, waarvan wij ook deel uitmaken, een nieuwe seculiere bestemming hebben. In dit verband is het bestuur actief betrokken bij de intensivering van de samenwerking tussen de instellingen in het platform Parelpad. Door het project 'Planten voor de toekomst' is de samenwerking met andere tuinen flink verstevigd.

Huisstijl & PR. Het zal niemand ontgaan zijn dat met behoud van onze eigenheid de huisstijl weer in een fris, nieuw jasje is gestoken. Zie het logo, het briefpapier, de Aesculus, Stuifmail, de tuindoeken op de poorten, de vlag en de banieren. Samen met de nieuw geplaatste verwijsborden moet de ingang van de tuin beter vindbaar zijn. Ook op Facebook en in de regionale bladen waren we weer met regelmaat vindbaar. De Aesculus en Stuifmail worden nu op zo'n 1000 respectievelijk 800 adressen bezorgd. Er wordt volop gewerkt aan een nieuwe website.

Evenementen. Voor bezinnen in 't groen is buitengewoon veel belangstelling. Kunst in 't groen omvat sinds dit jaar behalve de exposities en fotografie in groen, nu ook de workshop schrijven in 't groen. De poging om bij gelegenheid van monumentendag bij ouders en kinderen belangstelling te wekken voor voorlezen in 't groen is vooralsnog mislukt. Het doet goed dat de interesse voor rondleidingen evenals het bezoek door scholen dit jaar weer in stijgende lijn is.

2017 een bijzonder jaar

Over het geheel bezien is 2017 een jaar waarin bijzondere resultaten zijn geboekt en door onze ambitieuze en niet aflatende inzet van onze vrijwilligers weer heel veel werk is verzet. Overigens was dit mogelijk mede dankzij de steun van onze sponsors, adverteerders en begunstigers en de adviezen van onze begeleidingscommissie en de firma AllesoverGroenbeheer.

Het is fijn dat we met al die inzet 2017 met een goed gevoel kunnen afsluiten. De tuin ligt er mooi bij en de stichting is goed gezond. Dank voor ieders inzet en bijdrage daaraan.

Oudenbosch, 15 januari 2018.

Namens het bestuur,

Johan van Oosterhout
Voorzitter